

Nr 79.

Av herr Hesselbom m. fl., om ökat statsunderstöd till kommunala gymnasiet i Åmål.

I statsverkspropositionen, bilaga 10, har under åttonde huvudtiteln (punkt 183) föredragande departementschefen förordat att statsunderstöd bör utgå under budgetåret 1951/52 med 15 000 kr. vardera till ytterligare sju kommunala gymnasier, vid vilka studentexamen för första gången avlagts år 1950, däribland kommunala gymnasiet i Åmål. Lokalstyrelsen för gymnasiet i Åmål har emellertid i sin framställning hemställt, att vid bestämmandet av understödets storlek hänsyn måtte tagas till den omständigheten att gymnasiets samtliga ringar äro uppdelade på parallellavdelningar. Kungl. skolöverstyrelsen har ej ansett sig kunna tillstyrka högre understöd för gymnasiet i Åmål än till andra kommunala gymnasier med endast en linje. Överstyrelsen har därvid anfört att det icke torde ha varit riksdagens mening att anslaget skulle höjas på grund av ökning på en gymnasielinje av antalet parallellavdelningar.

Första gången riksdagen hade att taga ställning till frågan om statsunderstöd till nystartade kommunala gymnasier var vid behandling av proposition nr 151 vid 1947 års riksdag. Tidigare hade understöd utgått till de kommunala gymnasierna i Arvika och Söderhamn, vilket understöd år 1946 höjdes från 6 000 kr. till 15 000 kr. till vardera gymnasiet (prop. 142: 1946). I proposition 151: 1947 förordar departementschefen en höjning av understödet till nämnda gymnasier till 30 000 kr. samt förordar understöd till kommunala gymnasiet i Kiruna, som omfattade både real- och latinlinje, med 30 000 kr. och till kommunala gymnasiet i Karlshamn med 15 000 kr. Sedermera har statsunderstöd tilldelats ytterligare fyra kommunala gymnasier, varjämte understöden höjts så att de kommit att uppgå till 15 000 kr. första året, 30 000 kr. andra året och 45 000 kr. tredje året efter det år studentexamen för första gången anordnats vid respektive gymnasium. För gymnasier med såväl real- som latinlinje har understödet utgått med dubbla beloppet.

Enligt vad vi kunnat finna har det förhållandet, att ett gymnasium varit uppdelat på två linjer, i och för sig inte varit avgörande för understödets storlek, utan det avgörande synes ha varit gymnasiets storlek och de i relation härtill stående kostnaderna för respektive kommuner. Riksdagen har aldrig varit i tillfälle att uttala någon mening i frågan om statsunderstöd för parallellavdelningar, då några framställningar om sådant understöd ej tidigare varit föremål för riksdagens prövning. Skulle den av överstyrelsen hävdade meningen komma att bli gällande komme detta att innebära att ett

gymnasium med två samläsande linjer kan komma i åtnjutande av dubbelt så stort statsunderstöd som ett gymnasium med endast en linje men med parallellavdelningar, ehuru det sistnämnda gymnasiet kunde vara betydligt större och därmed kostsammare för respektive kommun än det förra.

Enligt departementschefens förslag skola de kommunala gymnasierna i Karlshamn, Kiruna och Trelleborg — med 138, 82 respektive 75 elever i samtliga ringar innevarande läsår — komma i åtnjutande av statsunderstöd med 30 000 kr. per ring. Antalet godkända i studentexamen 1950 utgjorde vid dessa gymnasier 32, 17 respektive 19. Det kommunala gymnasiet i Åmål med sina 100 elever innevarande läsår och 35 godkända i studentexamen 1950 är sålunda större än gymnasierna i Kiruna och Trelleborg.

Skolöverstyrelsen har vidare, som skäl mot ett högre statsunderstöd till kommunala gymnasiet i Åmål, anfört att uppdelningen på parallellavdelningar kan vara av provisorisk natur. Så synes ej vara förhållandet med gymnasiet i Åmål, till vilket elever i stor utsträckning komma från grannstaden Säffle. Elevantalet uppgick redan under läsåret 1949/50 (det första läsår under vilket gymnasiet var helt utbyggt) till 105 och innevarande läsår till 100. Då gymnasiets underlag utgöres av samrealskolorna i Åmål, Mellerud, Bengtsfors och Säffle med sammanlagt 10 nybörjaravdelningar torde man även i framtiden kunna räkna med ett elevantal av minst 100. Från och med innevarande läsår är dessutom gymnasiet uppdelat på real- och latinlinje.

Ytterligare skäl som starkt tala för ett högre statsunderstöd till kommunala gymnasiet i Åmål är det förhållandet att närmare två tredjedelar av eleverna komma från andra kommuner. Under innevarande läsår äro sålunda 36 elever från Åmål, 38 från Säffle och 26 från andra kommuner i Dalsland och Värmland. Kostnaden för gymnasiet har för år 1951 beräknats till omkring 110 000 kr. (denna kostnad torde komma att överskridas till följd av ökade lärarlöner). Om från denna kostnad dragas elevavgifter och visst bidrag från Säffle blir återstående kostnaden drygt 85 000 kr., vilket belopp motsvarar en utdebitering av cirka 0,43 kr. per skattekrona. Vid ett förhöjt statsunderstöd möjliggöres en sänkning eller ett eventuellt slopande av elevavgifterna och bidraget från Säffle, varför statsunderstödet även kommer andra kommuner till godo.

Starka skäl synas därför tala för att statsunderstödet till kommunala gymnasiet i Åmål bör utgå med 30 000 kr., och vi få därför hemställa,

att riksdagen må *dels* medgiva att ett statsunderstöd av 30 000 kr. må utgå till kommunala gymnasiet i Åmål för budgetåret 1951/52 samt *dels* till *Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 610 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1951.

F. I. Boo.

Alb. Ramberg.

Knut Hesselbom.

K. J. Olsson.